

Høringsinnspill

Handelshøyskolen BI.....	2
Helse Stavanger HF.....	7
Innovasjonsparken AS.....	9
Kommunalutvalget.....	11
Næringsforeningen.....	12
Oljedirektoratet.....	15
Sandnes kommune	16
Sola kommune	17
Stiftelsen Folken.....	21
Studentorganisasjonen (StOr).....	22
Studentrådet i Stavanger	23
Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS).....	24
Universitetet i Stavanger (UiS).....	25
Universitetsfondet (UNF).....	29
Validé	32
VID vitenskapelige høyskole	37
Høringsliste	41

Handelshøyskolen BI

Kapittel 1

Stavanger er Norges energihovedstad, og Stavanger-regionen har i 40 år vært selve vekstmotoren i norsk økonomi og store deler av norsk næringsliv. Det er her olje- og gassektoren har sitt hovedsete, og regionen har lykket svært godt med å utvikle og trekke til seg verdensledende teknologiselskaper. Veksten i regionen har også trukket til seg gode hoder fra hele landet, og befolkningen i Rogaland har fordoblet seg fra starten av 1960-tallet og frem til i dag. Kunnskapen, innovasjonsevnen og gründermentaliteten gjør at Stavanger-regionen er godt rustet til å være i førerretet på det grønne skiftet.

Handelshøyskolen BI har alltid vært tett på næringslivet, og vi skal være til stede der ting skjer. Stavanger-regionen er svært viktig for oss, og vi har i Stavanger ca. 1200 studenter innen økonomi, forretningsjus, organisasjonspsykologi, HR, markedsføring og ledelse. Veksten har vært formidabel. I Stavanger utdanner BI noen av arbeidslivets mest ettertraktede kandidater. Vi spiller en avgjørende rolle i å forme og utruste studentene som kommer til å være definerende for Stavanger i fremtiden. Hvis Stavanger fortsatt skal være ledende i fremtiden må byen være attraktiv for studenter og de beste hodene. Vi må sammen holde på talentene som er født og oppvokst i byen, samtidig som vi rekrutterer de beste hodene. Her spiller byens kunnskapsinstitusjoner en viktig rolle.

Handelshøyskolen BI ønsker å understreke viktigheten av at Stavanger fortsetter å arbeide med å posisjonere seg som en attraktiv studentby både nasjonalt og internasjonalt i samarbeid med de omliggende kommunene, næringslivet og aktørene i UH-sektoren. Det unike økosystemet bestående av verdensledende industrikompetanse kombinert med nyutvikling av grønn teknologi, skaper spennende muligheter for samarbeidet mellom næringslivet og utdanningsinstitusjonene i Stavanger.

BI deler regionens ambisjoner om å etablere et sterkt kunnskapsmiljø og viktigheten av at alle aktører jobber sammen for å skape en attraktiv region. Skal man lykkes med denne ambisjonen er det avgjørende at Kunnskapsbyen Stavanger omfatter alle forsknings- og utdanningsinstitusjoner i området og at Campus Ullandhaug klarer å spille tett sammen med aktører som BI - Campus Stavanger. Vi vil derfor understreke viktigheten av at planarbeidet har dette perspektivet, og ikke ensidig fokuserer på Campus Ullandhaug. Skal Kunnskapsbyen Stavanger bli ledende, er det også viktig at Stavanger bygges som en attraktiv studentby. En målrettet satsning og gode utdanningsinstitusjoner og studentmiljø flere steder i byen, kan være et viktig grep for å sikre dette.

BI er svært positive til planarbeidet som gjøres og ønsker å være en sterk og viktig bidragsyter i den videre utviklingen av Kunnskapsbyen Stavanger

Kapittel 2

Mye forskning peker på viktigheten av regionmotorer, og mye av den norske forskningen på dette området er gjennomført av faglige fra BI, blant annet forskning på nettverks- og

næringslivsklynger. Vi ønsker med den kunnskapen vi besitter å bidra til at Kunnskapsbyen blir best mulig.

Kapittel 3

Handelshøyskolen BI deler utfordringsbildet om at samfunnsutfordringene er store og komplekse. Skal Norge lykkes med å opprettholde velferdssamfunnet og samtidig omstille næringslivet, er man helt avhengig av at det offentlige, næringslivet og utdanningsinstitusjonene jobber tett sammen. I en situasjon hvor kravet til omstilling blir stadig større, vil vi spesielt trekke frem behovet for kompetanseutvikling og etterutdanning. Det er viktig at Kunnskapsbyen Stavanger i sine planer legger vekt på å bli en drivkraft også for etterutdanning og kompetanseutvikling av ansatte i privat og offentlig sektor.

Kapittel 4

Handelshøyskolen BI er veldig glad for at Stavanger kommune i sin ambisjon for Kunnskapsbyen er tydelig på at Stavanger-regionen er en «internasjonalt attraktiv region for utdanning, forskning og innovasjon». Dette er en ambisjon som henger svært godt sammen med Handelshøyskolen BIs profil, og der vi og andre utdanningsinstitusjoner kan spille en rolle. Vi er svært fornøyde med at Stavanger kommune klart ønsker å ta en rolle som regionmotor og som aktiv pådriver og tilrettelegger. Skal Stavanger fortsette å være toneangivende og internasjonalt attraktivt i fremtiden må kommunen, næringslivet og høyere utdanning spille på lag og være samstemt. Det er avgjørende at vi sammen bringer inn nye perspektiver for å posisjonere byen og rekruttere og utvikle de beste talentene.

Kapittel 5a

Delmål A1 og tiltak:

Det er positivt at temaplanen har som delmål å kartlegge kompetansebehovet i regionen. Handelshøyskolen BI mener at behov for omstilling og det grønne skiftet gjør at vi raskere må videreutvikle eksisterende kompetanse og utvikle ny kompetanse i regionen.

Det er avgjørende at Stavanger kommune vil ta en aktiv rolle i å få på plass et kunnskapsgrunnlag om regionens kompetansebehov. Dette kunnskapsgrunnlaget bør ha bred medvirkning og gi kunnskap om kompetansebehovet i regionen på kort og lang sikt. Kunnskap skal deles, og dette kunnskapsgrunnlaget må derfor være åpent tilgjengelig.

En slik kartlegging må også ta høyde for ambisjonen om å være “en internasjonal attraktiv region”, noe som må tas inn i en slik kartlegging. Det kan være vanskelig å gi svar på hva arbeidslivet vil ha behov for, uten også et “utenfraperspektiv”. Vi må ikke stenge for fremtidige muligheter. Vi må derfor utdanne bredt, og dermed ha et mangfold i forskning, utdanning og innovasjon i regionen.

Delmål A2 og tiltak:

Handelshøyskolen BI vil påpeke at det offentlige gjerne kan utrope behov, men at institusjonene selv får bruke sin kjernekompetanse til å tilpasse seg behovene i befolkningen og næringslivet.

Handelshøyskolen BI har lang erfaring og tradisjon for tett samarbeid med næringslivet, også i Rogaland. Dette gjør at vi sikrer utdanninger hvor kandidatene har praktisk forretningsforståelse gjennom blant annet praksis i form av internship, case-metodikk, samt internasjonal utveksling. Stavanger kommune er en stor arbeidsgiver i regionen og vil også gjennom dette kunne legge til rette for praksisplasser og internship hos seg.

Arbeidslivet er i konstant endring og ingen skal gå ut på dato. BI er blant landets fremste leverandører av videreutdanning, særlig innenfor strategi, styring, ledelse og økonomi. Dagens studenter må være forberedt på å vende tilbake til lesesalen for å fylle på med kompetanse, noe også stadig flere av dagens arbeidstakere er forberedt på. Når kompetansebehovet endrer seg må vi som utdanningsinstitusjon tilpasse oss og skape kompetanse for en ny generasjon med studenter.

Måten utdanning leveres på er i endring - på BI kan man ta Executive programmer ved siden av jobb, eller som en del av jobben, samlingsbaserte kurs, korte utdanningsmoduler (short learning programs) eller sette sammen studieprogrammer til en grad som gir skreddersydd kompetanse. Man kan også utdanne større grupper og BI tilbyr opplegg for dette.

Temaplanen for kunnskapsbyen Stavanger bør fremheve behovet for påfyll av kompetanse og behovet for tverrfaglig kompetanse på tvers av tradisjonelle fag- og studieretninger.

Tiltak 2 under delmål A2

Delmål A2, tiltak 2, bør utvides til å gjelde alle aktuelle utdanningsinstitusjoner.

Handelshøyskolen BI foreslår at tiltak 2 endres til: «Vi skal oppdatere tidligere avtaler med VID, BI og UiS om å gjøre studentsamarbeid mer systematisert og målrettet innenfor utdanning og forskning, og gjennom å tilby praksisplasser og etablere en modell for brobyggerstillinger.»

Delmål A3, tiltak 2 bør utvides til å gjelde alle aktuelle utdanningsinstitusjoner.

Handelshøyskolen BI foreslår at tiltak 2 endres til følgende: «Vi skal bidra til samhandling og oppdatering av avtaler om forskningssamarbeid med fortrinnsvis VID, UiS, SUS og BI.»

Kapittel 5b

Ullandhaug er et satsningsområde og er sentralt i å posisjonere regionen som Kunnskapsregion. Samtidig er det viktig å anerkjenne at det også er andre kunnskapsmiljøer i regionen, som ikke er i konkurranse med, men er med- og samspillere til, Ullandhaug-satsningen. Innovasjonssatsningen på Ullandhaug bør derfor også legge til rette for samarbeid og utvikling av andre miljøer som ligger geografisk plassert andre steder. Som utvalgte eksempler kan vi nevne:

- Kunnskapsaksen rundt nordsiden av Stavanger sentrum; fra Bjergsted med UiS Campus Bjergsted, Byfjordparken med Handelshøyskolen BI campus Stavanger, Noroff og SOTS -Stavanger offshore tekniske skole og VIDs nye campus på Kannik. I området ligger også SiS studentboliger, viktige næringslivs- og samfunnsaktører som

Lærdal, Sparebank 1 SR Banks finanspark, Stavanger konserthus, Innovasjon Norge, Nordic Edge, Petoro mfl.

- Stavanger sentrum og Stavanger øst: med Kunstskolen i Rogaland, Folken og kunst-, kunnskaps- og ressursarenaen Tou.
- SEARCH Biomedisinsk forskningscenter på Høyland i Sandnes kommune (Helse Stavanger universitetssykehuset HF, Universitetet i Stavanger og, Stiftelsen Norsk Luftambulans)

Studenter i Stavanger er en del av Kunnskapsbyen uansett hvor de studerer.

Handelshøyskolen BI er derfor opptatt av at det utvikles tjenester for studenter som ikke er fast basert på Ullandhaug.

I kapittel 2 har man pekt på at et sterkt bysentrum er sentralt for å være en regionmotor. Det er derfor viktig at Stavanger kommune legger til rette for at både utdanningsinstitusjoner og studenter kan være i bysentrum. Et levende bysentrum vil igjen ha gode ringvirkninger mot å bygge et sterkt Campus på Ullandhaug og bygge Stavanger som studentby.

Delmål B1, bør utvides til å understreke behovet for at Ullandhaug-området skal samarbeide tett med andre utdanningsinstitusjoner som er plassert fysisk utenfor området.

Handelshøyskolen BI foreslår nytt tiltak 3 endres til følgende: «Samarbeide tett med utdanningsinstitusjoner i Stavanger-regionen som ikke har fysisk tilstedeværelse i området.»

Kapittel 5c

Delmål C: Å rekruttere og beholde viktig kompetanse i regionen er avgjørende. Vi skal både sørge for at våre egne studenter som er oppvokst i regionen blir her, eller kommer tilbake til byen, samtidig som vi skal beholde kompetansen som ikke har noen direkte tilknytning til Stavanger, men som har studert her.

Det er viktig at temaplanen har fokus på å gjøre regionen og Stavanger til en mer attraktiv studentby, men dette hjelper ikke om vi ikke klarer å tiltrekke oss studenter i utgangspunktet. Det er derfor flott at det legges vekt på rekruttering av både studenter og arbeidskraft.

Skal vi lykkes med å være en foretrukket studentby må vi ha en helhetlig forståelse av hva som gjør Stavanger unikt. Samspeilet mellom studentfrivillighet, næringslivets attraktivitet og utdanningsinstitusjonenes kvalitet. Dette unike økosystemet spiller en avgjørende rolle for studenters trivsel, at de blir en inkludert del av lokalmiljøet gjennom internships i lokalt næringsliv og får en relevant utdanning. Dette handler også om merkevarebygging som Stavanger Business Region.

Nytt tiltak: posisjonere Stavanger-regionen som studentby, i tillegg til Kunnskapsby.

Det å posisjonere Stavanger-regionen som studentby krever forpliktende samarbeid. Her er det flere tiltak som kan være aktuelle, for eksempel nasjonal og internasjonal rekrutteringskampanje. Dette arbeidet går langt ut over Delmål B i planen og krever forpliktende samarbeid. Her kan nettverksorganisasjonen Utdanning i Bergen være en modell for samarbeidet – et samarbeid som Handelshøyskolen BI og en rekke andre

institusjoner deltar i. Man bør også kartlegge andelen studenter som bosetter og sysselsetter seg i regionen etter endt utdanning. Helt konkret foreslår vi følgende punkter:

- Kunnskapsbyen Stavanger vil etablere og fasilitere en nettverksorganisasjon som styrker samarbeidet mellom utdanningsinstitusjoner, samfunnet og arbeidslivet i regionen, med mål om felles innsats for rekruttering av studenter og kompetanse til regionen. Dette kan gjøres etter modell fra Bergensregionen: Utdanning i Bergen <https://www.utdanningibergeren.no/>
- Kommunen skal bidra til en digital plattform som viser frem regionens totale studie- og utdanningsmuligheter.
- Kunnskapsbyen Stavanger skal aktivt støtte og bidra til studentinitierte prosjekter og tiltak for studenter, herunder fadderuker, kulturuker (UGÅ) og lignende arrangementer.

Annet

Handelshøyskolen BI mener at temaplanen for Kunnskapsbyen Stavanger er et godt og viktig arbeid. Stavanger legger store ambisjoner og det er viktig at man har en kommune som både vil og ønsker å ta posisjonen som kunnskapsby. Det er også viktig at Stavanger kommune tar rollen som regionmotor. En slik rolle som initiativtaker, tilrettelegger og pådriver er svært viktig for at alle aktører skal lykkes.

Vi vil understreke nødvendigheten av at alle utdanningsaktører i regionen blir godt involvert i satsningen som nå gjøres. Skal vi lykkes må alle ressurser og kompetanse i regionen spille på lag og gjøre hverandre gode. Handelshøyskolen BI ser frem til å bidra i dette viktige arbeidet og vi gleder oss til å være med på å utvikle Stavanger til en av Europas ledende kunnskapsbyer.

Helse Stavanger HF

Hørings svar - temaplan – kunnskapsbyen Stavanger

Stavanger universitetssjkehus (SUS) takker for muligheten til å gi hørings svar til Stavanger kommunes temaplan «Kunnskapsbyen Stavanger 2022-2034. Vi ønsker samtidig beklage av hørings svaret er sendt inn etter hørings fristen.

Planen fremhever at kjennskap til hverandres ambisjoner er viktig for å spille hverandre gode. I den anledning ønsker vi å nevne arbeidet med vår egen [utviklingsplan 2022-2035](#). Her er det ambisiøse planer for forskning, utdanning og innovasjon, herunder behov for endring i tjenestene fremover. Det er gode muligheter for økt samarbeid innenfor alle tre områdene, forskning, utdanning og innovasjon. Stavanger kommune har pekt ut tre velvalgte innsatsområder, i et tydelig og godt plandokument.

Temaplanen beskriver tre innsatsområder for planen, og ser frem til økt samarbeid innen disse innsatsområdene:

- A. utvikle og ta i bruk ny kunnskap,
- B. etablere innovasjonsdistrikt Ullandhaug, og
- C. rekruttere og beholde viktig kompetanse og arbeidskraft i regionen.

Vi ønsker å kommentere disse enkeltvis i det følgende.

Utvikle og ta i bruk ny kunnskap

SUS ser det som svært positivt på Stavanger kommunes ambisjoner om å forske mer, noe som er et godt grunnlag for økt forskningssamarbeid. Dette kan gi enda flere praksisnære studier på tvers av tjenestenivå.

Det er viktig at vi sammen i regionen kan få til flere utdanningsplasser, og samtidig tilby flere praksis- og lærlingeplasser. Disse må selvfølgelig være interessante for potensielle elever og studenter, og med å dekke det langsiktige behovet for kompetanse.

Etablere innovasjonsdistrikt Ullandhaug

Ullandhaugsområdet har over tid utviklet seg som et innovasjonsdistrikt, med akademia, undervisning, næringsliv, oppdragsforskning, HelseCampus, klynger, m.m. Stavanger viser videre til andre interessante innovasjonsdistrikt i Europa og USA, som kan gi verdifull innsikt i hvordan vi best kan videreutvikle dette området. Når store deler av SUS sin virksomhet flytter til Ullandhaug vil det følgelig være med å styrke Ullandhaug som innovasjonsdistrikt. Videre vil det også øke samarbeidet på tvers av virksomhetene.

SUS ønsker gjerne å ta del i det videre arbeidet med å utvikle innovasjonsdistriktet.

Rekruttere og beholde viktig kompetanse og arbeidskraft i regionen

Det er avgjørende for hele regionen både tiltrekker oss riktig kompetanse. Økt samarbeid om arbeidsrelaterte student og samarbeidsprosjekter, i samarbeid med næringsliv, kan være med å øke attraktiviteten for de som vurderer hvor de skal studere. På samme tid er livslang

læring, og videreutdanning av våre medarbeidere viktig for å holde på kompetent arbeidskraft. Samarbeid med høyskoler, universiteter og fagskoler vil være sentralt for å tilpasse fremtidig behov for kompetanse.

Vi ønsker Stavanger kommune lykke til med den videre behandlingen, og ser frem til videre samarbeid i oppfølging av temaplanen

Innovasjonsparken AS

Takk for anledning til å gi tilbakemelding på Temaplan for Kunnskapsbyen Stavanger 2022 - 2034.

Innovasjonsparken AS støtter helhjertet opp om Kunnskapsbyens ambisjon om at: «Stavanger-regionen er en internasjonalt attraktiv region for utdanning, forskning og innovasjon».

Vårt høringssvar konsentrerer seg om temaplanens kapittel 5 Innsatsområder, del B: Etablere Innovasjonsdistrikt.

Våre tanker om, og spørsmål til, etableringen av Ullandhaug Innovasjonsdistrikt følger i kapittel 5B og noe under kapittel 2 som omhandler kommuneplan og regulering. For å få logikken anbefaler å lese kommentarer under kapittel 5B før spørsmålene våre i kapittel 2.

Kapittel 5b

Området som i 1972 ble avsatt til disposisjon for et fremtidig universitet, representerer i dag et fullverdig økosystem for forskning og innovasjon. Her finnes universitet, forskningsinstitusjoner, sterke kompetansemiljø innen blant annet havbruk, IKT, helse, energi, biologisk kjemi og offentlig forvaltning. Rådgivere, risikokapital og entreprenører. En helhetlig synliggjøring av dette er nødvendig og en forutsetning for at Ullandhaug Innovasjonsdistrikt kan bli etablert.

For å markedsføre en by som et innovativt kunnskapsentrum på globalt nivå, lister Brand (2018) opp følgende kriterier:

- Innovasjonsdistriktets merkevare henger sammen med byens markedsføring
- Merkevaren må synes i det offentlige rom og på tvers av aktørene
- Aktørene må samarbeide tett om merkevaren
- Aktørene må kommunisere merkevaren entydig
- Det må finnes en tydelig leder (person) for merkevaren

Vi håper at Stavanger kommune har en slik ressurs i sin Næringsavdeling.

2. Test, samhandling og simuleringssentre

Campus Ullandhaug egner seg utmerket til å etablere større og mindre test-, samhandling og simuleringssentra mellom academia og næringsliv. Det kan være innen fagområder hvor vi allerede har en akademisk og næringsmessig styrke; som energi, havbruk, mat/landbruk, mm. For eksempel jobbes det konkret fra aktører etablert i Innovasjonsparken for å bli en helsekatapult; et nasjonalt testsenter for helseteknologi.

Fysisk nærhet, innovasjonskultur, samarbeidsvilje, klyngekultur, metodikk og erfaring fra etableringen og driften av HelseCampus, gjør at mye allerede ligger til rette for å etablere flere slike sentre.

I tillegg bør Living Lab som metode i større grad knyttes til prosjekter i smartbyutviklingen. Det er nok av fysiske ressursene som bygg og infrastruktur på området til eksempelvis å

teste ulike teknologier og innovasjoner knyttet til renovasjon, lyssetting, skilting, trafikkstyring etc.

Hvordan kan Stavanger kommune være en aktiv medspiller for at slike etableringer kan skje raskere?

3. Validé

Innovasjonsselskapet Validé har en nøkkelrolle som innovasjonsaktør i samspillet mellom akademia og regionens evne til å finne nye løsninger og skape nytt næringsliv. Selskapet bistår gründere og forskere med kunnskap, nettverk og kapital i tidligste fase, og har mer enn 25 års erfaring. Validé er en «juvel» i regionens omstillings- og nyskappingsarbeid, og vil være en svært sentral drivkraft i etableringen av Ullandhaug Innovasjonsdistrikt.

Hvordan kan Stavanger kommune bidra til å understøtte og videreutvikle kraften i Validé?

4. Ullandhaug Innovasjonsdistrikt som en destinasjon.

Vi bør videreutvikle og skreddersy relevante digitale og fysiske møteplasser for større regionale og nasjonale arrangementer og konferanser. I tillegg må vi sette vårt preg på området gjennom kunst, god arkitektur og innhold i form av opplevelser og kunnskapsformidling.

Ullandhaug Innovasjonsdistrikt har potensiale for å bli et nasjonalt utstillingsvindu for forskning, innovasjon, og interaksjon med et opplevelsespreg for publikum. Her finnes banebrytende teknologier, fremragende forskningssentre, historiske skatter og morgendagens nyvinninger. Hva med et opplevelsessenter som favner alt dette, og det som skal komme, – til glede for barn, unge, tilreisende, studenter, borgere av kunnskapsbyen og hele landet?

Hva skal til for å etablere Ullandhaug Innovasjonsdistrikt som en destinasjon?

Kapittel 2

5. Ullandhaug Innovasjonsdistrikt som samfunn.

Mobilitet, mat, drikke og servicetjenester. Det gode liv - i en liten norsk by. I 2025 vil ca. 25 000 studenter, forskere, forelesere, ansatte ved det nye universitetssykehuset, pasienter, pårørende, besøkende oppholde seg på Campus Ullandhaug hvert døgn.

Som planmyndighet for dette området, og gjennom reguleringsverktøy, må Stavanger kommune sørge for at Ullandhaug Innovasjonsdistrikt har god intern mobilitet og høy tilgjengelighet for alle tilreisende, enten man kommer med privat eller kollektiv transport. Det bør legges bedre til rette for et mangfoldig serverings- og tjenestetilbud på Ullandhaug. Flere førsteetasjer med åpne fasader må bidra til å tilrettelegge for et bredere og inviterende tilbud til innbyggere, studenter og næringsliv, på tvers.

Gir gjeldende plan 2510 og tilhørende detaljreguleringsplaner tilstrekkelig rom for en slik utvikling?

Kommunalutvalget

Kommunalutvalget behandlet [sak 27/22: Temaplan for Kunnskapsbyen](#) i sitt møte 22. mars 2022.

Kommunalutvalget fattet følgende enstemmige vedtak:

1. Høringsutkastet til temaplan for Kunnskapsbyen Stavanger 2022 – 2034 godkjennes.
2. Høringsutkastet til temaplan for Kunnskapsbyen Stavanger sendes ut på åpen høring før videre politisk behandling.
3. Endringsforslagene vedtatt i Studentrådet hensyn tas i det videre arbeidet når saken kommer tilbake fra høring:
 - Arbeidslivsrelevans og praksis er veldig viktig for at studenter skal bli værende i Stavanger etter endte studier.
 - Det trengs ekstraordinær innsats i etterkant av koronapandemien for å gjenoppbygge studentmiljøene til det de en gang var og de ambisjoner Stavanger har som studentby.
 - For studenter fra andre steder i landet og utlandet er det studentmiljøet i Stavanger som er viktig for om vi greier å tiltrekke oss flere studenter.
 - Punkt 2.2 om avtaler bør også omfatte BI og andre, her bør man uansett se på en ny formulering.
 - Folken bør også omtales i temaplanen.
 - Studentrådet vil anmode om at også studentorganisasjonene ved UiS, BI, VID, Kunstscolen i Stavanger, Velferdstinget og Noroff får temaplanen til høring.
 - Studentrådet mener det i det videre arbeidet må vurderes nye samarbeidsformer, eksempelvis jevnlig samarbeidsmøter mellom toppledelsen i kommunen, SiS og utdanningsinstitusjonene i Stavanger. Dette gjøres i Trondheim.
 - Studentrådet mener dette arbeidet må tilføres ressurser, økonomisk og organisatorisk.

På side 44 i høringsutkastet står følgende (skrift i kursiv er Studentrådets forslag til endringer):

Stavanger kommune ønsker å være en god og aktiv vertskommune for alle studenter i regionen, og 1) *ønsker et tett samarbeid* med Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS) for å støtte det gode arbeidet med velferdstiltak, slik at studentene skal ha en best mulig opplevelse av Stavanger-regionen som studieplass.

I tillegg ønsker Kunnskapsbyen Stavanger å fornye og konkretisere tidligere avtaler innen utdanning og forskning med VID, UiS og SUS, og å sørge for at vi får i gang arbeidsrelevante samarbeidsprosjekter mellom studenter og næringsliv. Stavanger-regionen skal være et godt studiested med attraktive kulturarenaer og sosiale tilbud. Kunnskapsbyen Stavanger ønsker å være 2) *en pådriver i arbeidet med å videreutvikle de etablerte møteplassene for studentene og etablere nye.*

Videre ble følgende **oversendelsesforslag** fra Dagny S. Hausken (Sp) oversendt kommunedirektøren:

«Fagutdanning og høyere fagskoleutdanning bør være en del av Temaplan Kunnskapsbyen Stavanger.»

Næringsforeningen

Næringsforeningen i Stavanger-regionen viser til det utsendte høringsdokumentet om Temaplan for Kunnskapsbyen Stavanger, og vil gjerne gi følgende innspill.

Bakgrunn

Utarbeidelsen av temaplanen representerer et ytterligere skritt i arbeidet med å gjøre Stavanger til sterk og attraktiv kunnskapsby. Dette er svært viktig også for næringslivet, ikke minst i lys av de store omstillingsutfordringene regionen står ovenfor. For Næringsforeningen utgjør tilstrekkelig tilgang på riktig kompetanse et av våre tre hovedsatsingsområder (de to øvrige er Energihovedstaden og Nye muligheter).

Stavanger og Rogaland sine utfordringer på kunnskaps- og kompetanseområdet er betydelige. Mens Rogaland har 152 innbyggere per studieplass, er tallene for Oslo 56, Troms og Finnmark 43, Trøndelag 49, Vestland 68 og Agder 80. I 2021 opplevde UiS ny rekord i antall søkere, og universitetet sto for den største økningen blant landets universiteter og høyskoler. Men bare om lag 30 prosent vil bli tilbudt plass. Forskjellen i dekningsgrad for regionale søkere er også svært stor. Rogaland har mer enn dobbelt så mange søkere fra eget fylke per studieplass enn både Oslo, Trøndelag og Vestland. Til sammen har alle høyere utdanningsinstitusjoner i fylket 3200 studieplasser i samordna opptak, mens 12.500 rogalendinger søkte studieplass i 2021. Det gir en dekningsgrad på 25 prosent, noe som er bekymringsverdig lavt.

Næringsforeningen har ambisjoner om å spille en aktiv og konstruktiv rolle i denne omstillingen. Dette i tett samarbeid med sentrale aktører som Stavanger kommune, Universitet i Stavanger (UiS), og andre utdanningsinstitusjoner.

De siste årene har samarbeidet mellom Stavanger kommune, næringslivet og academia blitt stadig tettere. Vi har en formell samarbeidsavtale med UiS. Sammen gjennomfører vi prosjekter som Verdiskapingsforum, Trainee Sør-Vest, møteserien Børs og katedral, og Lean-kurs i regi av UiS Pluss.

I forhold til Stavanger kommune samarbeider vi nå særlig tett om Energihovedstaden, prosjektet Nye Muligheter, møteserien Treffpunkt Stavanger, og om å gi utenlandske arbeidstakere med familier et faglig og sosialt tilbud gjennom Stavanger Chamber International. Vi tror det kan være formålstjenlig å bygge videre på denne type samarbeidsformer når vi sammen skal løfte kunnskapsbyen framover.

Nærmere om temaplanen

I forslaget til temaplan sies det at motivet for å utarbeide denne er å bidra til at «vi rekrutterer og beholder arbeidskraft, og utvikler ny og relevant kompetanse og kunnskap, for å opprettholde konkurranseevnen og kvaliteten på offentlige tjenester.»

Videre sies det om mål og ambisjoner for ønsket tilstand at: «Stavanger-regionen er en internasjonalt attraktiv region for utdanning, forskning og innovasjon».

For å nå denne ambisjonen pekes det på tre innsatsområder som har særlig høy prioritet:

- Utvikle og ta i bruk ny kunnskap og kompetanse.
- Etablere innovasjonsdistrikt Ullandhaug.
- Rekruttere og beholde viktig kompetanse og arbeidskraft i regionen.

Næringsforeningen er enig i motivene bak, og målene for, temaplanen. Vi mener videre at de tre hovedprioriteringene er godt tilpasset de utfordringene regionen står ovenfor på området.

I forhold til den videre oppfølgingen av de tre innsatsområdene vil Næringsforeningen gi følgende konkrete innspill:

- Det er bred enighet om at en langt høyere andel av norske leger i framtiden skal utdannes i Norge. Universitetet i Stavanger er godt rustet for å ta utdanningsansvaret for deler av denne økningen, og jobber sammen med Stavanger kommune aktivt for å få gradsrett innen medisin. Næringsforeningen slutter fullt og helt opp om dette viktige arbeidet som må videreføres med full styrke.
- For å dekke det betydelige kompetansebehovet regionen står ovenfor, må Stavanger framstå som en enda mer attraktiv by. Målet om attraktivitet må prege sentrale politikkområder som barnehage, skole, bolig, sentrumsutvikling, kultur og friluftsliv.
- Stavanger er i dag en attraktiv by for utenlandsk kompetansearbeidskraft. Kommunen må jobbe aktivt og systematisk for å styrke denne posisjonen ytterligere. Dette aspektet virker å være undervurdert i forslaget til temaplan. Det er viktig å bygge videre på og utvikle det regionen allerede kan tilby på dette området, som virker godt og som er bygget opp over tid. Som for eksempel expat-prosjektet Stavanger Chamber International.
- Lokalt næringsliv og akademia har særlige fortrinn for å utvikle attraktive arbeidsplasser innen områder som energi, grønn omstilling, digitalisering, havbruk og maritim næring. Stavanger kommune må også i tiden som kommer medvirke til et tett og godt samarbeid mellom disse aktørene.
- Stavanger kommune må fortsette å bidra aktivt til Studentbyen Stavanger. Infrastruktur og velferdstilbud må videreutvikles både på campusområdet på Ullandhaug, og i Stavanger sentrum.
- Det er viktig at hele aktørbildet setter kompetanseutfordringen på dagsorden. Det bør skje mellom et samarbeidsprosjekt mellom kommuner, fylke, NAV, akademia/forskning, næringslivet osv. I tillegg til offentlige planverk, bør det etableres et regionalt fellesprosjekt som kan løfte denne utfordringen på vår felles

agenda. Et tidlig mål bør være å få på plass en felles rapport som viser hvilken kompetanse denne regionen trenger, både i morgen og i et lengre perspektiv. Måletall som skaper felles forståelse, som gjør at vi kan sette oss tydelige mål som alle relevante aktører kan innrette seg etter. Det finnes mange modeller for denne type samarbeid, men vi vil anbefale prosjekt Energihovedstaden som en referanse.

Avslutning

Næringsforeningen opplever å ha et godt samarbeid med Stavanger kommune om flere viktige utfordringer for regionen. Utviklingen av Kunnskapsbyen Stavanger er én av disse. Vi ser fram til å videreføre dette samarbeidet!

Oljedirektoratet

Oljedirektoratet (OD) har hatt temaplanen på intern høring. OD synes det er positivt at petroleumsnæringen har en sentral plass i planen for kunnskapsbyen Stavanger da det er forventet at Norge i flere tiår fremover vil ha behov for sterke kunnskapsmiljøer som kan bidra til å utvikle og understøtte verdiskaping og sysselsetting knyttet til petroleumsnæringen.

Sandnes kommune

Sandnes kommune vil innledningsvis berømme Stavanger for arbeidet som er lagt ned i denne temaplanen, og at Stavanger tar på seg rollen som regional motor for det viktige arbeidet med å koble sammen kommuner, næringsliv og forskning og utdanningssektoren.

Temaplanen legger an et godt perspektiv på hva som kjennetegner en kunnskapsby.

Fokus på samhandling og kunnskapsutveksling mellom aktører innenfor utdanning, forskning, næringsliv og kommune er avgjørende for å dyrke fram innovasjon og økt vekst og utvikling.

Vi deler vurderingen av hva som vil være sentrale utfordringer framover. En aldrende befolkning, en velferdsstat som utfordres og en eskalerende klimautfordring krever at vi utvikler ny kunnskap og kompetanse. Kampen om arbeidskraften vil være en annen sentral utfordring, og i den sammenheng også kampen om hvilken kompetanse arbeidskraften tilegner seg. Ambisjonen om at Stavanger-regionen fremstår som en internasjonalt attraktiv region for utdanning, forskning og innovasjon er derfor sentral og svært viktig.

Vi deler også synet på hva som er relevante roller for kommunal sektor å spille. Gjennom samarbeidsprosjekter og etablering av samhandlingsarenaer kan vi være med å drive utviklingen i ønsket retning. Ikke minst vil kommunene kunne spille en sentral rolle i det å sikre gode koblinger mellom næringsliv og forsknings- og utdanningsinstitusjoner i regionen. Kommunene har også en viktig rolle å spille gjennom egeninitiert forskning og utvikling.

Satsingen på Kunnskapsbyen kobles til Stavanger kommunes målsetting om å være en regionmotor. Den funksjonelle regionen strekker seg fra Egersund i sør til Ryfylke i nord og øst. Universitetet i Stavanger og kunnskapsclusteret på Ullandhaug er en sentral drivkraft for alle kommunene, men det finnes også flere FoU-miljøer som bør være en del av perspektivet for Kunnskapsregionen. Det å være en pådriver for å utvikle Stavangerregionen til en enda sterkere og mer attraktiv kunnskapsregion for utdanning, forskning og innovasjon krever at man ser regionens ressurser samlet. Vi vil derfor anbefale at man løfter blikket og anerkjenner miljø som også ligger utenfor Ullandhaugområdet som en sentral del av regionens samlede kunnskapsmiljø. I denne sammenheng kan nevnes NMBU avdeling for veterinærstudier og det biomedisinske forskningssenteret SEACH på Høyland i Sandnes, og Høgskulen for grønn utvikling på Bryne.

Sola kommune

Formannskapet i Sola kommune behandlet i sitt møte [10. mai 2022 sak 48/2022](#):
Høringsuttalelser til temaplanen om kunnskapsbyen Stavanger.

Kapittel 1: Bakgrunn for planarbeidet

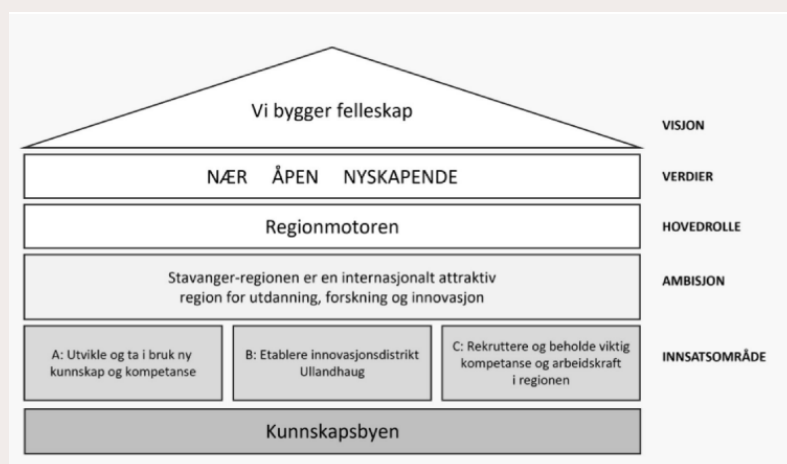
Innspill fra Sola kommune:

Sola kommune støtter temaplanens framstilling av utgangspunktet for planarbeidet som det fremkommer i oppsummeringen fra Ullandhaug 2023- rapporten, hvor disse områdene ble oppsummert:

- Kartlegging og koordinering av eierforhold, reguleringer og planer knyttet til universitetsområdet på Ullandhaug.
- Utvikling av felles visjon, mål og strategier – Campus Ullandhaug

Kommunedirektøren vil samtidig understreke at Sola kommune som del av det strategiske arbeidet for utvikling av universitetsområdet har vært delaktige i samarbeid med Stavanger kommune m. fl i utviklings-, eierforhold og regulerings arbeid siden slutten av 1960 tallet, og sist i både områdeplan for Ullandhaug, hvor planen ble vedtatt i Sola og Stavanger i 2017. I samme periode deltok Sola kommune aktivt i prosessen rundt å lokalisere det nye universitetssykehuset på Ullandhaug. Kommunedirektøren legger til grunn at videre arbeid med Kunnskaps byen Stavanger vil dra nytte av erfaringene i det videre arbeidet om en sterk kunnskaps region for forskning, utdanning og innovasjon. Dette bør vises i form av konkrete samarbeidsfora og tiltak.

Kapittel 4: Kunnskapsbyen Stavanger - hva er det?

Innspill fra Sola kommune:

Sola kommune mener ovenstående figur på en enkel og pedagogisk måte viser sammenhengen temaplanen til Kunnskapsbyen Stavanger går inn i. Figuren viser hvordan visjon, verdier og rolle fra kommuneplanens samfunnsdel i Stavanger kommune

henger sammen med ambisjonene og innsatsområdene til Kunnskapsbyen Stavanger.

Kapittel 5 A: Utvikle og ta i bruk ny kunnskap og kompetanse

Styrke samhandling og samarbeid innen forskning, utdanning og innovasjon:

Sola kommune ønsker å ta en aktiv rolle i Kunnskapsbyen når det gjelder å sammen med kommunene i regionen øke forskning på kommunale tjenester. Videre er det nødvendig å styrke kraften i samhandling mellom utdanningsaktørene, næringsliv og det offentlige.

Kapittel 5 B: Etablere innovasjonsdistrikt Ullandhaug

Kapittel 5 C: Rekruttere og beholde viktig kompetanse og arbeidskraft i regionen

Innspill fra Sola kommune:

Sola kommune: viser til at kommuneplanen i Sola er under revidering i vedtatt planprogram er det foreslått blant annet disse prioriterte innsatsområder;

- **Fremtidens arbeidsplass;**

Som kommune er Sola vertskommune for tre sentrale næringsområder i regionen – Stavanger lufthavn Sola, Risavika og deler av Forus. Kommunens næringsliv er sterkt knyttet til energiproduksjonen i tillegg er vi en betydelig landbrukskommune. Kommunens økonomiske rammer er i stor grad avhengig av utviklingen i næringslivet i kommunen, regionen og samfunnet for øvrig. Konjunktursvingninger, både opp- og nedgang, innenfor energiproduksjonen har vist seg å skape store ringvirkninger for både demografi og kommunens inntekter. Skal Sola i fremtiden klare å beholde, men også å, tiltrekke nye næringer og arbeidskraft så forutsetter dette gode kommunale tjenester og at Sola foretrekkes som en naturlig arbeids- og bostedskommune. Gitt den næringsaktiviteten og kompetansemiljøet som er etablert i Sola i dag så eksistere det et solid fundament for videre utvikling mot fremtidens næringsliv og kompetansemiljøer. I Perspektivmeldingen (2021) pekes det på at spesielt petroleumsnæringen vil miste mye av sin betydning som vekstmotor for norsk økonomi fremover, og det vil merkes også i Sola. Dette styrker argumentasjonen for at tilrettelegging for fremtidens arbeidsliv er særs viktig for Sola, og at arbeidet starter nå.

- **Samfunnssikkerhet og beredskap;**

Samfunnssikkerhet og beredskap påvirkes av utviklingen i Sola kommune og region, men også av nasjonale og globale utviklingstrekk. Covid-19 pandemien, som lammet et helt verdenssamfunn, viser at de globale utviklingstrekkene også treffer Sola. Som tidligere nevnt er Sola vertskommune for både internasjonal havn og flyplass. I et risikoperspektiv medfører dette at kommunen har et stort ansvar på vegne av hele regionen. Kommunens kystlinje trafikkeres av fritidsbåter, cruisetrafikk og industrifartøy. Hendelsen med Viking Sky (2019) eksemplifiserte hvilket beslag en slik hendelse legger på kommunes ressurser. I tillegg erfarte Sola ved starten av 2020 å stå midt i håndtering av en stor og alvorlig hendelse som ga kommunen verdifull erfaring tilknyttet samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid. Det som startet som en «enkel bilbrann» i parkeringshuset på Stavanger lufthavn Sola, utviklet seg svært raskt til en omfattende brann med store konsekvenser. Nå er vi trolig ferdig med pandemien samtidig har en ny stor krise kommet. Ukrainakrigen har skapt flere svært krevende forhold for verden, Europa og Norge. Noe som i stor grad også treffer Sola.

Slike alvorlige hendelser beslaglegger mye ressurser, utfordret kommunens evne til å opprettholde et forsvarlig tjenestetilbud, samtidig er det vi ser slike hendelser hvor viktig det er med et regionalt samarbeid om felles risikoforståelse. Og, selv om det er stor forskjell på å håndtere en akutt situasjon som en storbrann og en pandemi, og konsekvensene av Ukrainakrigen så er det beredskapsmessig mange likhetstrekk. Dette er hendelser med stort konsekvenspotensiale, håndtering krever beslutningstaking under stor usikkerhet og kommunikasjonsbehovet til innbyggere og andre er omfattende. Hendelsene utfordrer også våre ros-analyser, beredskapsplaner, og kompetansen til beredskapsorganisasjonen.

Klima og miljø er et sentralt tema i samfunnsdebatten og kommunen skal bidra til å oppfylle nasjonale målsettinger på dette området. Et av vår tids største utfordringer er menneskeskapt klimaendring. For å løse klimaproblemet kreves det innsats både fra hver enkelt av oss, næringslivet og det offentlige. Sola kommune vedtok ny kommunedelplan for klima og miljø i oktober 2021 og arbeider nå med å gjennomføre planen. Gjennom denne planen har kommune sluttet seg til de nasjonale målene for klimagassutslipp. I tråd med klimaloven skal Sola kommune jobbe systematisk mot det nasjonale målet om minst 55 prosent reduksjon i de landbaserte klimagassutslippene i Sola innen 2030, sammenlignet med 2015.

- **Sammen om fremtiden**

Kontinuerlig omstilling og effektivisering; Strammere økonomiske rammer og Covid-19- pandemien, men også et økende gap mellom hva innbyggere forventer og hva Sola kommune kan levere, gir behov for fortsatt omstilling og effektivisering av kommuneorganisasjonen. Sammen om fremtiden handler om å ta vare på det som fungerer godt og samtidig gjennomføre forandringer, slik at vi endrer Sola til noe bedre. Å forandre for å bevare er derfor et viktig prinsipp. Med strammere økonomiske rammer er det ekstra viktig å prioritere ressursene på riktig måte og til riktig tid. De økonomiske ressursene må forvaltes for å møte dagens generasjons behov, uten å redusere mulighetene for kommende generasjoner. Dette er et premiss for økonomisk bærekraft og en av de viktigste oppgavene når vi forvalter våre ressurser. De ansatte er kommunens viktigste ressurs, som hver dag løser kommunens kjerneoppgaver i møte med resten av kommunesamfunnet. Vår evne til å rekruttere og beholde ansatte, tilrettelegge for kompetanseutvikling og høyt nærvær vil være viktig for både kvaliteten i tjenestene og utviklingen av lokalsamfunnet. Effektiv ressursbruk, enten økonomiske eller ansattressurser, er avgjørende for å opprettholde et godt tjenestetilbud og tillit til den kommunale tjenesteproduksjonen. Samtidig må kommunen i større grad ta i bruk de ressursene som innbyggerne, næringslivet og frivillige lag og organisasjoner beitter. Da kan vi fortsette å videreutvikle og skape gode tjenester, sammen. For å få til dette må vi fortsette arbeidet som bidrar til at vi beveger oss fra et servicesamfunn til et felleskapssamfunn hvor innbyggere, næringsliv, frivillige lag og organisasjoner er bidragsytere til felleskapet. Det vil derfor fortsatt være behov for å tilpasse, effektivisere og samordne våre tjenester, samtidig som legger til rette for nye måter å løse samfunnsoppdraget på.

Nye og nyttige løsninger er en forutsetning for fremtidens velferd. Samskaping er en ny måte å løse samfunnsoppdraget på. Innbyggere, næringsliv og frivillige lag og

organisasjoner er viktige samarbeidspartnere for kommunen. Nye ideer kan skapes og utvikles der folk med ulik bakgrunn og kompetanse møtes. Derfor vil vi gjennom å prioritere innsatsområdet «Sammen om fremtiden» legge til rette for samskaping, samhandling, samarbeid og medvirkning. Det er på denne måten at forventningene til kommunens tjenester, tjenestens kvalitet og omfang blir mer realistiske. Digitalisering, og det å ta i bruk ny teknologi, handler om innovasjon, nye arbeidsformer og ny organisering av arbeid. Gjennom digitalisering skal vi bidra til en mer effektiv kommuneorganisasjon og en enklere hverdag for folk flest. Samtidig må digitalisering ivareta informasjonssikkerheten og personvern slik at det er trygt og tillitsfullt å forholde seg til kommunen og de tjenestene en er avhengig. Skal Sola lykkes i fremtiden er vi nødt til å bygge informasjonssikkerhet og personvern inn i drift og utvikling som en naturlig forutsetning for alt vi foretar oss.

I kontekst til ovennevnte innsatsområder for Sola kommune mener kommunedirektøren at det er svært viktig for regionen og Sola kommune at temaplanen for Kunnskapsbyen Stavanger viser til Ullandhaug som regionmotor og innovasjonsdistrikt. Sola kommune støtter også de andre innsatsområdene til Kunnskapsbyen Stavanger ikke minst da disse er komplementære til Sola kommunes egne innsatsområder og utfordringer.

Stiftelsen Folken

Kapittel 4

Vi mener at «4. Kunnskapsbyen Stavanger - hva er det?» mangler omtale av Stavanger kommune som vertskapsby for studenter og høyere utdanningsinstitusjoner. I forlengelsen av «Kunnskapsbyen kjennetegnes ved at den er en attraktiv by å bo, studere og arbeide i (Oslo Economics-rapport 2017-5).» mener vi at dette også innebærer at studentene skal leve og utvikle seg i studietiden. Dette vil også si tilgang til møteplasser, kulturarenaer og arenaer for nettverksbygging.

Stavanger kommunes Kulturplan har under Hovedmål 3 at kunst og kultur skal være en drivkraft i samfunnsutviklingen i Stavanger. Dette henger tett sammen med Kunnskapsbyen Stavanger som også er omtalt som eget kapittel 4.6.2. Vi mener at temaplan for kunnskapsbyen også burde henvise til relevante deler i kulturplanen.

Kapittel 5c

Folken er og har vært en etablert møteplass i Stavanger sentrum for alle byens studenter gjennom snart 35 år. Folken som studenthus har gjennom flere vedtak i Stavanger kommune blitt omtalt som en viktig arena og bør ha en sentral rolle i arbeidet som omhandler videreutvikling av etablerte møteplasser under kapittel 5c.

Kapittel 5c bør også nevne frivillighet. Frivillighet er viktig for både den enkelte student, for det kollektive studentmiljøet og samfunnet. Andre studentbyer markedsfører aktivt sine studenthus og frivillighetsarbeidet en kan ha del i for å rekruttere studenter til byen. I utkastet som foreligger er det et sterkt fokus på studenter som fremtidig arbeidskraft, men for lite fokus på studenten som medborger og behovene de har under studietiden.

Studentorganisasjonen (StOr)

StOr tror det er lurt at man ser Temaplan for kunnskapsbyen Stavanger i en større kontekst og mener derfor det er positivt at den er forankret gjennom kommuneplanens samfunnsdel.

Vi har sett det mest hensiktsmessig å sende et helhetlig innspill. Det er positivt at kommunen ønsker å ha et fokus på å beholde kunnskapen i regionen, men på generell basis sier planen veldig lite om studentene.

StOr mener at studentene i mye større grad bør være et fokus også i denne planen, da det er studentene som sitter på kunnskapen man ønsker å beholde i regionen. Det er viktig med god utdanning, forskning og innovasjon, men vi tror at denne planen også bør legge vekt på hvordan man jobber for å tilby studentene et miljø og en studentby som gir studentene den tilknytningen til regionen som gjør at de velger å bli. Et viktig aspekt ved livet som nyutdannet er tilgangen på gode jobber. Derfor mener StOr at et økt fokus på praksis og arbeidslivsrelevans for studentene er essensielt for å sikre at studentene og dermed kompetansen blir igjen i regionen. Mange av studentene er allerede innom praksis i løpet av utdanningen. Et viktig grep for å få studentene til å bli, er å tilby gode praksisjobber som studentene er fornøyde med. De studentene som har blitt godt kjent med arbeidslivet i Stavanger i løpet av studieløpet, vil oppleve det tryggere å bli i Stavanger etter endt utdanning.

Det kommer tydelig frem i temaplanen at studentene sitter på verdifull og ettertraktet kunnskap. Det er derfor viktig at kommunen knytter gode relasjoner til studentene som utdanner seg i regionen, hvis ønsket er at de skal utøve sin arbeidskraft her. Kommunen bør markedsføre seg selv og sitt attraktive næringsliv mot studentene gjennom hele utdanningsløpet. Det er dessuten anledning til å tilby gulerøtter til tilflytterne, slik som for eksempel gratis kollektivt ett år (viser til samarbeidsprosjektet mellom Kolombus og Stavanger fylkeskommune). Guleroten kan også komme i form av fordeler på boligmarkedet, økonomiske goder, hos næringslivet eller i arbeidslivet.

Studiebyen og tilbudene man har som student er viktige for inntrykket av regionen. I Stavanger kan studentene både reise og bo rimeligere enn i mange andre norske studentbyer. Disse godene (studentpris, studentbolig) mister en når studietiden er fullført. Dersom en ønsker at studenten skal bli, bør ikke alle økonomiske fordeler inndras øyeblikkelig. Dersom ferdigutdannede får nytte av studentpriser under jobbsøker perioden, vil det kanskje føles tryggere å lete i Stavanger.

Nettverk er også viktig for studentene. Et økt fokus på studentmiljø som kan videreføres også etter man er ferdige som studenter kan være gunstig for å sikre at studentene og kunnskapen blir igjen i regionen. Hva kan andre aktører tilby i en region hvor man ønsker at kunnskap skal bli igjen? Kulturlivet og andre tjenester kan være viktige aktører i dette arbeidet.

Studentrådet i Stavanger

Studentrådet i Stavanger behandlet [sak 4/22: Temaplan Kunnskapsbyen Stavanger](#) i sitt møte 14. mars 2022.

Studentrådet ga følgende enstemmige uttalelse:

Studentrådet i Stavanger slutter seg til at temaplan Kunnskapsbyen Stavanger legges ut på høring.

Studentrådet har følgende kommentarer til det videre arbeidet:

- Studentrådet mener temaplanen er veldig god.
- Arbeidslivsrelevans og praksis er veldig viktig for at studenter skal bli værende i Stavanger etter endte studier.
- Det trengs ekstraordinær innsats i etterkant av koronapandemien for å gjenoppbygge studentmiljøene til det de en gang var og de ambisjoner Stavanger har som studentby.
- For studenter fra andre steder i landet og utlandet er det studentmiljøet i Stavanger som er viktig for om vi greier å tiltrekke oss flere studenter.
- Punkt 2.2 om avtaler bør også omfatte BI og andre, her bør man uansett se på en ny formulering.
- Folken bør også omtales i temaplanen.
- Studentrådet vil anmode om at også studentorganisasjonene ved UiS, BI, VID, Kunstsolen i Stavanger, Velferdstinget og Noroff får temaplanen til høring.
- Studentrådet mener det i det videre arbeidet må vurderes nye samarbeidsformer, eksempelvis jevnlig samarbeidsmøter mellom toppledelsen i kommunen, SiS og utdanningsinstitusjonene i Stavanger. Dette gjøres i Trondheim.
- Studentrådet mener dette arbeidet må tilføres ressurser, økonomisk og organisatorisk.

På side 44 i høringsutkastet står følgende (skrift i kursiv er Studentrådets forslag til endringer):

Stavanger kommune ønsker å være en god og aktiv vertskommune for alle studenter i regionen, og 1) *ønsker et tett samarbeid* med Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS) for å støtte det gode arbeidet med velferdstiltak, slik at studentene skal ha en best mulig opplevelse av Stavanger-regionen som studieplass.

I tillegg ønsker Kunnskapsbyen Stavanger å fornye og konkretisere tidligere avtaler innen utdanning og forskning med VID, UiS og SUS, og å sørge for at vi får i gang arbeidsrelevante samarbeidsprosjekter mellom studenter og næringsliv. Stavanger-regionen skal være et godt studiested med attraktive kulturarenaer og sosiale tilbud. Kunnskapsbyen Stavanger ønsker å være 2) *en pådriver i arbeidet med å videreutvikle de etablerte møteplassene for studentene og etablere nye.*

Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS)

Vår viktigste tanke ang. kunnskapsbyen er at studentbyen og studenter får for liten plass.

Tilslutningsskolene ønsker et fora på administrativt nivå for å dra i felles retning og samarbeide om studentbyen fremover.

Studentsamskipnaden har også oversendt utkast til ny strategi for SiS, som de ønsker innspill på og som de videre utfordrer oss på å ta med elementer av inn i temaplan for kunnskapsbyen.

Universitetet i Stavanger (UiS)

Kapittel 1

Universitetet i Stavanger er svært positive til at vår vertskommune har en strategisk satsing på Kunnskapsbyen Stavanger, med forankring i kommuneplanens samfunnsdel og Stavanger kommunes næringsstrategi, og ikke minst at dette ses i sammenheng med universitets planer og samarbeidsavtaler mellom kommunen og universitetet.

Kapittel 2

Vi støtter Stavanger kommunes ambisjon om å være en regionmotor, og ikke minst at det presiseres at kommunen må ha innsikt i og forståelse for UiS og SUS sine mål, strategier og planer for utvikling. Synergier vil styrke regionen og bidra til at vi oppnår felles mål.

Kapittel 3

«Samfunnsutfordringene som skal løses er store og komplekse. Vi blir stadig flere eldre, vi blir færre som kan finansiere velferdssamfunnet, og vi står midt i en klimakrise.» Siste del av problembeskrivelsen kan gjerne utvides til «natur- og klimakrise, i tillegg til andre samfunnsutfordringer».

UiS sin strategi adresserer utfordringsbildet direkte, med grønn omstilling i kjernen av strategien. Energi, helse og velferd og læring for livet er faglige temasatsinger fram mot 2030.

Under «Komplekse utfordringer krever nye løsninger» står det at alle ressursene vi har til rådighet må mobiliseres. Her bør det legges til at det også må arbeides for å skaffe nye ressurser.

Det er positivt at Kunnskapsbyen Stavanger ser for seg å ta initiativ til samarbeid og stimulere konstruktivt arbeid på tvers.

I lys av utfordringsbildet er det et godt tiltak at Stavanger kommune har vedtatt å øke forskningsinnsatsen, både i egen regi og sammen med andre.

Kapittel 4

Som nevnt innledningsvis i dette avsnittet, har universiteter en sentral rolle i kunnskapsbyer, og styrking av universitetet og samarbeid om utvikling og innovasjon vil gi fordeler for hele regionen.

Med utgangspunkt i den sentrale rollen et universitet har i kunnskapsbyen, kan gjerne figuren som viser Stavanger-regionen med Kunnskapsbyen i midten ha en egen sirkel for UiS, for at dette skal komme tydeligere frem.

UiS ser frem til et tett samarbeid om Kunnskapsbyen.

Kapittel 5a

Det er en styrke at Stavanger kommune vil ta større ansvar for å utvikle ny kunnskap og ny kompetanse, og at det skal forskes mer. Her kan det gjerne vurderes hvordan forskningen vil bygge opp under Kunnskapsbyen Stavanger.

I innledningen på kapittelet er det nevnt at kommunene må bli tydeligere bestillere mot utdanningsinstitusjonene. Dette kan i noen sammenhenger misforstås ettersom utdanninger ikke «bestilles» – her bør det heller stå at kommunen skal være en god samarbeidspartner for institusjonene når det gjelder utviklinger av utdanninger, kurs etc.

Under avsnittet «Utvikling gjennom utdanning» er det lagt vekt på arbeidslivsrelevans og at arbeidslivet må få tilgang til relevant kompetanse. Arbeidslivsrelevans ligger tett opp til UiS sitt mål om å være et åpent universitet, i kontinuerlig samspill med samfunnet. Men her må også tas hensyn til universitetets egenart, som handler om mer enn utdanning for arbeidslivet. Universitetet skal tilby oppøving i kritisk refleksjon rundt det studentene lærer, og også rundt egne tankesett og adferd. Slik blir utdanning mer enn kun opplæring.

Når det gjelder praksis for studenter, er det vesentlig at den først og fremst styrker studentenes utdanning, og at samarbeid med offentlige og private virksomheter er bevisst dette under praksisoppholdet. Praksisen må være studierelevant for å sikre kvaliteten i utdanningen.

Studentene utdannes for et arbeidsliv de skal delta i over flere tiår, og det langsiktige perspektivet må alltid være med – dagens unge vil måtte håndtere utfordringer vi ikke kjenner til i dag, og må derfor rustes til kritisk tekning, refleksjon og innovasjonsevne, utover de gjeldende behovene i arbeidslivet.

Delmål A2, tiltak 2: «Vi skal oppdatere tidligere avtaler med VID og UiS om å gjøre studentsamarbeid mer systematisert og målrettet innenfor utdanning og forskning, og gjennom å tilby praksisplasser og etablere en modell for brobyggerstillinger.» Her er det noe uklart hva som menes med «å gjøre studentsamarbeid mer systematisert og målrettet».

Hva ligger i «brobyggerstillinger»? Kan eventuelt nevne offentlig-sektor-ph.d.-stillinger her og professor II?

Under «Delmål A3: I Stavanger-regionen har vi kultur for å jobbe kunnskapsbasert» er de nasjonale FoU-midlene nevnt. Her bør den europeiske dimensjonen tas med – kommunen ved Kunnskapsbyen Stavanger bør også engasjere seg i arbeid med EU-finansiering og EU-prosjekter.

Det er også viktig at kommunens politiske ledelse i tett samarbeid med UiS jobber målrettet mot nasjonale myndigheter for å sikre universitetet gode rammebetingelser og utviklingsmuligheter.

Kapittel 5b

Det er gledelig at Kunnskapsbyen vil legge innsats i økt oppmerksomhet mot Ullandhaug-området. Her er det allerede et godt etablert innovasjonsdistrikt, og som det fremkommer i teksten er Ullandhaug-området Norges første og eldste innovasjonsdistrikt.

Derfor blir det upresist å si at man skal «etablere» et innovasjonsdistrikt, det bør heller pekes på ambisjoner for videreutvikling, styrking og synliggjøring av innovasjonsdistrikt Ullandhaug.

Det er særdeles viktig at kommunen jobber tett med UiS i videreutviklingen av Universitetsområdet på Ullandhaug for å kunne realisere universitets mål og strategier.

Videreføring av grunneiere-forum anbefales med Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune i førersetet.

Under «Et innovasjonsdistrikt gir nye muligheter» kan gjerne forskningsmiljøer nevnes spesifikt.

Delmål B1: Når Ullandhaug nevnes som et ledende innovasjonsdistrikt, kan det gjerne defineres i forhold til hva, eks. nasjonalt eller internasjonalt. Under Verdiskapingsforum ved UiS bidrar samhandlingsgruppe for klyngeutvikling og store satsinger (VF-KOSS) til å fremme tverrfaglige satsinger og styrke store innovasjonsprosjekter regionalt. Tiltakene under dette punktet bør ses i sammenheng med aktiviteten under Verdiskapingsforum.

I teksten står det «Daglig leder av Universitetsfondet ønsker å bidra i prosessen med ressurser ...». Her bør det kun stå Universitetsfondet ettersom øvrig informasjon i temaplanen er på institusjonsnivå.

Tiltak 1 omhandler etablering av et sekretariat med styringsgruppe bestående av de mest sentrale aktørene med fysisk tilstedeværelse i området. Det eksisterer allerede et styrelederforum under Verdiskapingsforum som kan revitaliseres og brukes til dette formålet.

Tiltak 2 om å jobbe for å synliggjøre aktiviteten på Ullandhaug-området og formidling av denne blir svært viktig for å bidra til å forsterke og utvikle aktiviteten i området og gjøre det attraktivt for mulige nye aktører.

Innovasjonsdistrikt Ullandhaug bør også ha søkelys på studentenes trivsel og muligheter til å delta i innovasjons- og kulturaktiviteter og sosiale tilbud (ref. kapittel 5 C).

Kapittel 5c

Stavanger-regionen har færre studieplasser pr. innbygger enn de andre storbyregionene. Dette har videre innvirkning på hvor mange som bosetter seg her etter endte studier. Det bør derfor arbeides for å få flere studieplasser til Stavanger, gjerne som et punkt/tiltak i temaplanen.

Studenter blir ofte igjen der de studerer, særlig om de har praksis og får nettverk i tillegg til jobbmuligheter etter endte studier.

Regionen har lavt utdanningsnivå sammenlignet med andre storbyregioner – her må vi jobbe for å ta igjen de andre storbyregionene.

Delmål C1: Stavanger-regionen beholder viktig kompetanse og tiltrekker seg studenter og nødvendig arbeidskraft – her kan man skrive «høykompetent arbeidskraft» - for å løfte ambisjonene.

Tiltak 1: «Vi skal kartlegge andelen studenter som bosetter og sysselsetter seg i regionen etter endt utdanning.» UiS gjennomfører egne kandidatundersøkelser, senest i 2021, som omfatter informasjon om sysselsetting og bosted for studenter ved UiS. Her kan det være muligheter for å koble aktiviteten sammen med Stavanger kommune, og eventuelt øke frekvens til årlig undersøkelse.

Tiltak 2: Kultur bør nevnes i tillegg til innovasjon, forskning og kunnskap, da det ikke er vanntette skott her, og kultur definitivt er med å gjøre byen attraktiv for både studenter og yrkesaktive.

Annet

Temaplanen er overordnet og god, og vi slutter oss i all hovedsak til innholdet og ambisjonene. Vi ser frem til et fortsatt tett samspill mellom UiS og vår vertskommune. Det blir viktig å konkretisere handlingsplaner under hvert av innsatsområdene, for å sikre engasjement, gode samarbeid og fremdrift.

Universitetsfondet (UNF)

Kapittel 1

Som bakgrunn for planarbeidet stiller UNF seg bak Formannskapetets vedtak i 2018 om å revidere Universitetsmeldingen, og støtter at alle kunnskapsmiljøene i Stavanger-regionen dermed har blitt inkludert i prosessen med utviklingen av Kunnskapsbyen Stavanger. For å styrke Stavanger-regionens kunnskapsposisjon nasjonalt og internasjonalt er det avgjørende at de ulike miljøene trekkes inn og anerkjennes som partnere. UNF støtter dermed at det i utviklingen av planarbeidet er gitt en overordnet og strategisk innretning som favner om alle kunnskaps- og forskningsmiljøer i regionen, så vel som næringslivet.

UNF støtter kommunedirektørens anbefalinger (fra sak 42/20) at det utarbeides visjon, mål og strategier for utvikling av Kunnskapsbyen Stavanger, og at en vurderer mulighetene for å styrke UNFs rolle for å bidra til at det tilbys god undervisning og forskning på universitetsnivå som kan dekke regionens fremtidige behov for kompetanse. Dette er en rolle UNF ønsker å ta, og forsterke, i samarbeid med kunnskapsmiljøene.

UNF stiller seg bak kommunedirektørens vurdering fra 2020 av at mandat og organisering av prosjektet nå bør redefineres og ha en mer overordnet og strategisk innretning. Arbeidet må gis et oppdatert mandat hvor det tas utgangspunkt i behovet for et tilstrekkelig samlet grep som kan gi ny kraft til utviklingen av kunnskapsbyen. UNF med sin uavhengige rolle og lange tilstedeværelse på Ullandhaug er særlig godt plassert, og kan være den aktøren som bringer sammen miljøene på en helhetlig og sammenhengende måte. UNF ønsker å være en partner som forsterker de andre aktørenes mål og ambisjoner, og spiller miljøene gode. UNF har også mulighet til å henvende seg til frivillig sektor. Særlig inn mot Stavanger kommunes satsning med egen forskningssjef og forskningsstrategi, og midler som frigis til dette, vil UNF være en naturlig partner.

På helsefeltet er HelseCampus viktig for å sikre samarbeid knyttet til utdanning, kompetanseheving og forskning. I UNFs strategi er det et langsiktig tiltak å bidra til at utviklingen av HelseCampus skjer i tråd med intensjonen. UNF stiller seg bak kommunedirektørens innstilling om å styrke UNFs rolle som del av regionens kunnskaps- og forskningsmiljøer, særlig når det gjelder tilgang på kapital. UNF deltar gjerne i diskusjon om kapitaltilgang, også særlig inn mot (1) mer helhetlig tilnærming til kommunale og regionale virkemidler, og (2) mer strategisk satsning på nasjonale og europeiske midler, og sammenhengen mellom disse. Det er et stort potensial for Rogaland å benytte seg i større grad av europeiske virkemidler, særlig ettersom norske myndigheter legger nasjonalt planverk (som langtidsplan for forskning og høyere utdanning) tettere opp mot europeiske føringer. Dette punktet henger dessuten sammen med det strategiske grepet formulert i næringslivsstrategien til Stavanger kommune om internasjonalt samarbeid. UNF gjennom ny daglig leder, kan bidra med kompetanse på dette.

Kapittel 2

UNF støtter at Stavanger kommune er en regionmotor som tilrettelegger for å utvikle Kunnskapsbyen Stavanger, i nært samarbeid med aktørene.

Kapittel 3

UNF deler den analysen som Temaplanen bygger på når det gjelder Stavanger-regionens utfordringer. Det ansees at en bærekraftsforankring (særlig målene 9, innovasjon og infrastruktur, 11, bærekraftige byer og samfunn, og 17, samarbeid for å nå målene) vil være hensiktsmessig som strategisk forankring av Kunnskapsbyen Stavanger. UNF ønsker å bidra til dette arbeidet med å få satt målene på dagsorden. Det trengs en konkretisering av hvordan Kunnskapsbyen Stavanger skal bli et verktøy for å nå målene innen 2030, og hvordan aktørenes innsats samlet er med å bidra. Det kan være nyttig at Stavanger kommune inviterer aktørene til å gi tilbakemelding på hvordan de innretter dette arbeidet (hvilke indikatorer de benytter og hvordan endring måles) og bidra til å dele gode praksis eksempler knyttet til dette. Det er interessant å notere at Kunnskapsdepartementet igjennom tilskuddsbrevet ber aktører som mottar statsstøtte, om å rapportere på hvordan de bidrar til å nå bærekraftsmålene. Det kan være nyttig å innhente læring fra denne type rapportering. UNF støtter at kommunene nå etablerer egen forskningsvirksomhet med forskningssjef og forskningsstrategi, og ønsker å være en partner i dette arbeidet, særlig når det gjelder innretning av midler. Daglig leder i UNF har lang erfaring med denne type arbeid og kan være en støtte. Mindre såkornsmidler til tverrfaglig, interdisiplinære forprosjekt kan være interessant å vurdere, også med en bærekraftsvinkling. Denne type midler vil kunne være effektfulle når det gjelder å samle aktørene i regionen. For at Rogaland skal lykkes med å hente hjem flere nasjonale forskningsmidler, må aktørene jobbe sammen, og ha tilgjengelig ressurser som støtter opp om en slik satsning.

Kapittel 4

UNF støtter innsatsområdene som samlet skal fremme målsetning om Kunnskapsbyen Stavanger, samtidig kan det være behov for å ytterligere konkretisere tiltakene som er presentert under hvert område. Videre er det viktig at det innhentes data for å måle effekten av tiltakene, og her vil gjerne UNF bidra. Samtidig må rapporteringen som forventes av aktørene være smidig og så lite byråkratisk som mulig. UNF deltar gjerne i en dialog om hvordan denne innretningen kan se ut.

Kapittel 5a

UNF støtter at det jobbes med å etablere flere samarbeidsprosjekter mellom aktørene, særlig i rammen av HelseCampus på Ullandhaug. Det vil være interessant for UNF å vurdere hvordan bidra med midler til forprosjekt som har potensial til oppskalering. Erfaringsdeling, mentorskap og praksisplasser kan være eksempler på samarbeid. UNF vil også vurdere i hvilken grad det kan tilbys praksisplasser til studenter internt i UNF, eller hvordan UNF kan delta i aktiviteter tilknyttet praksisordninger.

Kapittel 5b

UNF støtter at innovasjonsdistriktet på Ullandhaug får et samlet og helhetlig uttrykk, og at man gjennom en smidig organisering, får tatt ut viktige synergier på tvers. Selv om kunnskapsaktører sitter samlet på et bestemt sted er det dermed ikke sagt at det skapes merverdier. Synergier oppstår gjennom villet handling, og graden av disse vil også endre seg

etter hvert. Det er nødvendig å konkretisere hvilke synergier man tenker skal oppstå, og hvordan det skal jobbes for å nå disse. Et sekretariat med en styringsgruppe kan være en god rigg for å starte arbeidet med å gi innovasjonsdistriktet et robust og attraktivt uttrykk.

Samtidig må fokuset være på hvilken profil og hvilke målsetninger innovasjonsdistriktet skal ha, og hvilket mandat sekretariatet skal ha. Særlig vil det være behov for å formulere en kommunikasjonsplan som kan sikre synlighet og markedsføring. Det foreslås også å etablere en referansegruppe som kan være med å gi inspirasjon og retning til arbeidet. Her kan man tenke seg aktører fra nasjonale og internasjonale innovasjonsdistrikt.

Det bør også vurderes om innovasjonsdistriktet på Ullandhaug skal delta i nettverksaktiviteter med lignende distrikt, nasjonalt og internasjonalt, og andre type aktiviteter distriktet skal delta i, eksternt. For at mandatet skal kunne gi nok handlingsrom og tyngde, må organiseringen anerkjennes av miljøet, og gjerne også ilegges andre oppgaver og tjenester som fremmer formålet med distriktet. Tilgang på teknisk infrastruktur, og tilførsel av kompetanse på felt som markedstilgang og ekstern finansering av aktiviteter, kan være eksempler på dette.

Det er avgjørende for miljøet på Ullandhaug at organiseringen av distriktet oppleves som nyttig, relevant og samlende for aktørene, og disse bør involveres i prosessen. Det er naturlig at UNF tiltenkes en sentral rolle i dette arbeidet, i nært samarbeid med nøkkelpartnerne, og bør trekkes inn i en tidlig fase. UNF støtter at innovasjonsdistriktet på Ullandhaug får ekstra oppmerksomhet under byjubileet i 2025, og at det også identifiseres andre kalendermarkeringer/arrangement, i byen og på regionnivå, hvor distriktet trekkes frem. Det noteres også at det er stort behov for bedre informasjonsdeling mellom aktørene når det gjelder satsningsområder, pågående prosjekter, prosjekter under utvikling osv. Dette er noe sekretariatet bør vurdere en god form på. Det støttes at det legges opp til nært grunneiersamarbeid i den videre utviklingen av distriktet.

Kapittel 5c

Et tydelig og fruktbart innovasjonsdistrikt på Ullandhaug kan være et viktig initiativ og en partner til Stavanger Business Region. Det vil være avgjørende for miljøet på Ullandhaug å tiltrekke seg ekstern kompetanse, både studenter og profesjonelle arbeidstakere, og bør dermed ha en internasjonal profil (dette må legges til grunn for innretningen av distriktsekretariatet). Her er det mange muligheter for samarbeid med UiS, Næringsforeningen i Stavanger og andre aktører, som UNF gjerne deltar i.

Annet

UNF ser frem til samarbeidet!

Validé

Takk for anledning til å gi tilbakemelding på Temaplan for Kunnskapsbyen Stavanger 2022 - 2034.

Vi støtter helhert opp om Kunnskapsbyens ambisjonene om at: «Stavanger-regionen er en internasjonalt attraktiv region for utdanning, forskning og innovasjon».

Vi tror også at kunnskapsbyen sikter mot de rette innsatsmålene når det fokuseres på:

- utvikle og ta i bruk ny kunnskap og kompetanse
- etablere innovasjonsdistrikt Ullandhaug
- rekruttere og beholde viktig kompetanse og arbeidskraft i regionen

Vårt høringsvar konsentreres om disse emnene:

- Investering i forskning og tidlig fase næringsutvikling må til for at Stavanger skal sikre et godt vekstgrunnlag for forskningsbasert innovasjon og gründerskap
- Innovasjonsdistrikt Ullandhaug finnes i gavnet, men ikke i navnet. Hvordan videreutvikle Campus Ullandhaug?
- Nyskaping i eksisterende og nytt næringsliv: «Ett Beyonder i året»
- Testarena Helse Campus må styrkes og, trenger kunnskapsbyen flere slike samarbeidsarena?

- 1) Investering i forskning og tidlig fase næringsutvikling må til for at Stavanger sikrer godt vekstgrunnlag for forskningsbasert innovasjon og gründerskap

Stavanger-regionen har i dag folk, kompetanse og de rette samfunnsinstitusjonene for å bli en kunnskapsby. Regionen har sterke, akademiske miljø innen energi, havbruk og helse, og fra etablert industri- og næringsliv har vi utviklet høyteknologi og spesialisert fagkompetanse i verdensklasse. Det vi ikke er like sterke på, er å få disse kompetanse- og kunnskapskulturene til å se nytten av hverandre.

Næringslivet i Rogaland har grodd ut av enkeltpersoners gründerskap. Sammenlignet med andre regioner har Rogaland færre forskningsbaserte selskaper, og en svakere tradisjon for samarbeid mellom forskning og næringsliv. Oljebransjen er unntaket, og noe av dens suksess ligger kanskje der?

Vi må styrke forskningsmiljøene våre slik at de i enda større grad når opp i nasjonal og internasjonal konkurranse om forskningsmidler.

I en ekte kunnskapsby må forskningsbaserte innovasjoner finne veien ut i etablert eller nytt næringsliv, og næringslivet må hente svar på sine utfordringer fra forskningsmiljøene. Det er mulig; også i Rogaland.

Oljenæringen har til sin fordel klart denne kunnskapsoverføringen. Det grønne skifte krever av oss som samfunn at vi tar i bruk all vår kunnskap, teknologi, ferdigheter og

samarbeidsevne. Temaplanen for en kunnskapsby adresserer nettopp dette behovet, og timingen er god.

En regional kultur som skatter utdanning og kompetansedeling, livslang læring og praktisk fagkompetanse klarer å bygge nye verdier som ikke skader kloden.

Kunnskapsbyen må styrke økosystemet –Ullandhaug som brobygger mellom næringsliv og akademia

Validé har i over 25 år bidratt til å bygge opp et fungerende økosystem for næringsutvikling. Validé bistår forskere og gründere i tidlig fase næringsutvikling, og vår rolle som innovasjonsselskap er nettopp å styrke verdiskapningsevnen til gründere og til akademia. Vårt samfunnsoppdrag er å hente kunnskap og løsninger fra forskning og å flytte den til næringslivet eller vi etablerer nye, forskningsbaserte selskap (teknologioverføring (Technology Transfer Office/TTO). Ferske eksempler der vi har vært involvert med innovasjonsverktøy som teknologioverførere (TTO) fra den spedeste start er:

- Saferock: Utvikler ny sement som reduserer CO2-utslipp. Validé bidrar til å etablere et spinn-off selskap basert på forskning fra UiS. Validé henter inn en daglig leder, bruker nettverket til å knytte industrikontakter, bistår i innhenting av offentlig og privat kapital til selskapet; samt forskningsmidler, Validé går selv inn med kapital; først pollen- så preså Kornfondkapital.
- Shoreline: Utvikler simuleringsverktøy for vindkraft. Validé bistår PhD-student ved UiS til patentbeskyttelse, nettverk, investering og bistår ved innhenting av offentlig kapital for å etablere spinn-off selskapet. Validé-ansatt bidrar blant annet som daglig leder i selskapet i starten.
- Beyonder: startet i gangen i Innovasjonsparken før de flyttet til Forus, og nå planlegger fabrikk på Haugalandet. Validé har bistått med rådgivning og nettverk blant annet gjennom vekstprogrammet ITSA Growth.

Andre selskap i Rogaland som Validé har bistått fra start:

- KVS Technologies (UiS), Futurehome (UiS), Tidewave (UiS), Factiveuse (UiS), NablaFlow (UiS)

Går vi lengre tilbake i tid, er selskaper som disse etablert med hjelp av Validé:

- Cubility, Robotic Drilling Systems (Nå Nabors), MiscGames, TechInvent, Sekal

Vi har lang fartstid på å gjøre det Kunnskapsbyen Stavanger mener regionen trenger mer av og vi er klar til å gjøre mer.

Investeringsvilje i tidlig fase

Hvor skal pengene komme fra? Den økonomiske risikoen å utvikle noe fra så tidlig stadium som en idé, er skyhøy. Investorer ønsker gjerne innsyn i ny teknologi og løsning på idé- og prototypestadiet, men bidrar sjelden økonomisk i denne fasen. Temaplanen for kunnskapsbyen framholder og synliggjør at regionen Rogaland har lavere aktivitetsnivå innen forskning og utvikling (FoU) enn Vestland og Trøndelag. (se s.17 i høringsdokument). Andre regioner har et historisk lengre samspill mellom privat og offentlig kapital i finansiering av forskning og næringsutvikling fra forskning. Rogaland er solid underfinansiert i forhold til regioner vi liker å sammenligne oss med.

Tilgang til risikovillig kapital i tidligste fase er en solid propp i systemet med å få fram nye ideer, nye næringer og nye internasjonale suksesser. Det er kun oljenæringen som har hatt risikokapital for tidlig fase, og resultatet er at de største innovasjonene fra Rogaland har utviklet seg via oljenæringen. Svært få venturefond eller private investorer har mulighet til å investere i tidlig fase. Tradisjonelt sett har Rogaland hatt en etablert kultur om å investere i olje og eiendom, men de siste 6-7 årene har det skjedd endringer. Etablerte miljøer er synligere på investeringsiden i gründerselskap; som Nysnø Klimainvestering AS, TDVeen, Lyse, DSD, Smedvig, Hitec, Energy Ventures og presåkornfondet Validé Invest++.

Oppsummering viser at én krone investert fra Validé sitt første tidligfasefond (Validé InvestI) har gitt 70 kroner igjen i annen privat og offentlig kapital.

Forslag: Kunnskapsbyen Stavanger bør bidra til å etablere ett eller flere tidlig-fase investeringsfond. Det første bør være etablert innen 2024 på 100 millioner kroner. Det vil gi fart på kunnskapsbasert, nytt næringsliv. Målet må likevel være å lykkes med et større fond på 500 millioner som kan klargjøre de mest lovende innovasjonene for større venturefond. Kunnskapsbyen har i dag selskaper med økonomiske muskler og folk med kompetanse til et slikt løft for gründerskap.

- 2) Innovasjonsdistrikt Ullandhaug finnes i gavnet, men ikke i navnet. Hvordan videreutvikle Ullandhaug?

Temaplanen gjør det helt rette i å fokusere på å utvikle innovasjons- og kompetansemiljø som allerede finnes. Campus Ullandhaug ble etablert i 1972, øremerket forskning og innovasjon, og har i dag alle element som kreves for å kunne kalles et innovasjonsdistrikt. Miksen av kunnskap og næringsliv, og den fysiske nærheten til hverandre, er genial. Med Arkeologisk museum i ene enden, via UiS, NRK Rogaland, fagmiljøene Petroleumstilsynet og Oljedirektoratet, Kartverket, Innovasjonsparken som har ca 1300 personer i 154 innovative selskap, til nye SUS –Norges mest moderne universitetssykehus som står ferdig i 2024. Nye SUS vil gi området Ullandhaug en helt annen synlighet enn i dag.

Innovasjonspark Stavanger er det innovative næringslivet sin boltreplass på denne campusen. Visjonen er «å legge til rette for at innovasjon skal skje», med slagordet er «fremtiden først her». Parken bygger miljø for innovasjon og samhandling på tvers av bransjer. I dag er det sterke fagmiljø av nyskapende bedrifter innen it/digitalisering, helse,

mat og havbruk lokalisert i parken. Bare det siste året har 30 bedrifter etablert seg i Havets Hus rundt kompetansemiljøet i Stiim Aqva Cluster og Blue Planet.

Utviklingsaktørene av Ullandhaug representerer også miksen av offentlig og privat kapital. Alt dette har potensiale til å vokse og utvikle seg, knytte tettere relasjoner, forstå hverandre bedre og utvikle nye løsninger på tvers av sektorer.

Stavanger Øst og Bjergsted representerer også områder hvor innovative selskap, nye ideer har gode vekstvilkår, med ulike aktører innen entreprenørskap og innovasjon. Det er viktig at disse miljøene ikke blir konkurrenter, men ser samarbeidsmuligheter og nytte av hverandre i en Sentrum-Ullandhaug akse.

Kunnskapsbyen gjør det helt rette ved å utvikle Campus Ullandhaug til et innovasjonsdistrikt.

Forslag: Den allmenne, regionale oppfattelsen av at Campus Ullandhaug er et drivende aktivt og godt innovasjonsdistrikt er selvsagt pri1. Men skal ønsket om en slik status lykkes og feste seg, må budskapet nå helt fram til Oslo. Bevilgende myndighets generelle kunnskap og oppfatning av resultat og miljø på Campus Ullandhaug, er særdeles viktig. Det skjer ikke uten at det settes ressurser på; både folk og penger.

3) Nyskaping i eksisterende og nytt næringsliv: «Ett Beyonder i året»

Det er ikke bare fagre ord; det skjer faktisk i praksis at folk med kompetanse fra oljeindustrien i Rogaland, leverer oppsiktsvekkende, kunnskapsbaserte nye løsninger til det grønne skifte. Det skjer bare ikke fort nok, og ikke ofte nok; ennå.

Vi nevner selskaper som:

- Beyonder–batteri av norsk flis. Hentet kompetanse og folk fra oljeindustrien
- Saferock –Ny sement av gruveavfall, som reduserer CO2utslipp fra sementproduksjon med 80 prosent. Et nytt materiale for plugging av oljebrønner var utgangspunktet for teknologien som danner grunnlaget for det forskningsbaserte selskapet.
- DesertControl: Gründernes kunnskap og erfaring fra mud-bransjen i oljeindustrien, dannet grunnlaget for nanoleiren som i dag gjør ørkenen grønn igjen flere steder på kloden.
- Tidewave–vendemadrass som hadde sitt utspring i et patent for å riste mud/sand/vann

En flott ambisjon for Kunnskapsbyen Stavanger vil være å etablere «Ett Beyonder i året» -i betydningen en kunnskapsbasert nyskapende bedrift som bidrar til å løse klimautfordringer, lokalt eller globalt, og som bygger på kompetanse og folk som allerede er i regionen. Disse gror ikke opp over natten. Det må satses systematisk på å hente kunnskap fra industri og forskningsmiljø, videreutvikle dem og etablere dem i etablert eller nytt næringsliv.

Det trengs tilfang av tusenvis av ideer i dag som gir noen få resultater om 2 til 10 år.

Selv om det er flere gode krefter som driver med innovasjon og entreprenørskap i regionen i dag, så er summene for små, inputen for liten og resultatene for sjeldne skal vi kunne kalles

oss en kunnskapsbybasert på det vi har i dag. **Regionen trenger å skalere opp denne innsatsen, betydelig.**

Klynger på øverste hylle

Klyngemetodikken har funnet gjenklang i gründerkulturen i Rogaland. Fylket er i den unike situasjon at vi har seks næringsklynger som alle ha Arena Pro-status i Innovasjon Norge sitt klyngeprogram. Det betyr at klyngen har nasjonale og internasjonale vekstmuligheter. Til sammen har disse klyngene over 1000 medlemsbedrifter, som alle ønsker å være med på vekstreisen. Det er imponerende.

Sammen med andre entreprenørskapsaktører som SKAPE, coworking-miljøer, Rogaland fylkeskommune, nærings- og bransjeforeninger og NHO fra nord til sør i fylket, så dekkes hele verdikjeden for entreprenørskap fra den spede start, via vekst og regionbygging som gir nasjonal og internasjonal slagkraft.

Forslag: Klyngene kan brukes; blant annet kan Kunnskapsbyen Stavanger levere dem konkrete samfunnsutfordringer som krever nye innovative løsninger som kan løses ved at bransjene jobber sammen.

- 4) Helse Campus: Testarena for helseteknologi. Trenger kunnskapsbyen flere samarbeidsarena?

HelseCampuser en samhandlingsarena etablert av og for en rekke kunnskapsaktører innen helse. Sikkerhet, simulering og samhandling er ambisjonene, og i Helse Campustester, trener og samarbeider aktørene fra alle hjørner av helsevesenet.

HelseCampusutvikler en samhandlingsmetodikk og kultur for simulering, sammen med Safer, som er imponerende. De overfører blant annet trenings- og testregimet fra oljebransjen til helsesektorene.

Forslag: Kan vi bruke samhandlingsmetodikken fra HelseCampus til å få fart på innovasjoner og nytt næringsliv innen andre bransjer? Kan vi utvikle nye testarena i en Ullandhaug-Sentrum-akse sammen med f.eks. Nordic Edge og Smartby, Energiklyngen mm?

Vi ønsker Stavanger kommune lykke til med temaplanen for Kunnskapsbyen, og håper våre innspill kan komme til nytte.

VID vitenskapelige høyskole

Kapittel 1

VID viser til at Formannskapet vedtok i april 2018 å revidere Universitetsmeldingen, og at arbeidet skulle i tillegg til «universitetet på Ullandhaug (UiS) omfatte kunnskapsinstitusjoner som Stavanger universitetssjukehus (SUS), Bedriftsøkonomisk Institutt (BI) og VID.» VID støtter dette, og mener at det er en betydelig styrking av planarbeidet at flere av Stavangerregionens kunnskaps- og forskningsmiljøer, så vel som næringslivet, er inkludert i planarbeidet. Dette vil være med å styrke grunnlaget og forankringen av Temaplanen. Samtidig er VID en komplementær partner til kunnskapsaktørene som allerede er etablert i regionen, og tilbyr spisskompetanse, studieprogram og utdanningsløp, forskningsaktivitet og formidlingstjenester på supplementære felt innenfor helse- og sosialfag (som vernepleie, ergoterapi, samfunns-, kultur- og ledelsesfag). VID har videre deltatt på møter med Stavanger kommune i forbindelse med arbeidet knyttet til Kunnskapsbyen i en tidlig fase, og ser frem til å fortsette dette samarbeidet. Dette har særlig knyttet seg til arbeidet med ny campus på Kampen i Stavanger, hvor fagmiljøene ved Fakultet for teologi, diakoni og ledelsesfag, Fakultet for helsefag (Sandnes), Senter for misjon og globale studier og Senter for interkulturell kommunikasjon (SIK) samlokaliseres høsten 2022. Ny campus vil være i drift fra og med august 2022 og utgjøre et dynamisk kunnskapsmiljø i regionen med over 1100 studenter og rundt 140 ansatte innenfor feltene helse, omsorg, mangfold, integrering og samhandling.

Kapittel 2

VID støtter ambisjonen i de tre satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel fram mot 2034, og særlig Stavanger kommunes rolle som regionmotor rettet mot utviklingen av Stavanger-regionen til en enda sterkere og mer attraktiv kunnskapsregion for utdanning, forskning og innovasjon. VID ønsker å være en partner i dette arbeidet. Siden etableringen i 2016 har VID vært i en rivende utvikling, og antall studenter har for eksempel økt fra 3300 til 5300, mens antall doktorgradsstudenter har økt fra 59 til 105. Antall ansatte er nå rundt 520. VID har studiesteder i Bergen, Stavanger, Sandnes og Oslo og et studiesenter i Tromsø. Høgskolen tilbyr studier på bachelor-, master- og ph.d.-nivå, samt videreutdanninger, innenfor helse- og sosialfag, teologi, diakoni, samfunns-, kultur- og ledelsesfag. Utdanningsporteføljen og forskningssatsingen ved VID bidrar med kunnskap og kompetanse for profesjonell praksis i sentrale yrkesfelt innenfor helse- og sosialsektorene, utdanningssektoren og kirken. Den faglige virksomheten ved høgskolen er organisert i tre fakulteter og fire strategiske sentre for forskning. Fakultet for helsefag, det største fakultetet, er lokalisert i Bergen, Sandnes og Oslo. Fakultet for sosialfag er lokalisert i Oslo, mens Fakultet for teologi, diakoni og ledelsesfag er lokalisert i Stavanger, Oslo og Tromsø. Senter for diakoni og profesjonell praksis, lokalisert i Oslo, og Senter for misjon og globale studier i Stavanger, huser hvert sitt ph.d.-program og en profilerende forskningssatsning knyttet til disse. Senter for interkulturell kommunikasjon (SIK) er lokalisert i Stavanger og driver oppdragsvirksomhet, undervisning og forskning knyttet til migrasjon og mangfold, utviklingssamarbeid og konflikthåndtering. Senter for læring i profesjonsutdanning og

praksis (SLIPP) er et høyskoleovergripende utviklingscenter som er til stede i alle fakulteter gjennom aktivitet knyttet til formålet. SLIPP skal bidra til å realisere VIDs hovedstrategier knyttet til kvalitet og utvikling innen utdanningsvirksomheten.

Kapittel 3

VID deler Temaplanens analyse av dagens utfordringsbilde for Stavanger-regionen knyttet til demografi, behov for kompetanseløft og ny kunnskap for å løse samfunnsutfordringer. VID er en erfaren og aktiv kunnskapsaktør i og utenfor regionen, og ønsker å bidra til å utvikle og styrke samarbeidet med andre på felt hvor vi har særlig kompetanse, og hvor det er et uttalt samfunnsbehov for utdanning, kompetanseheving og forskning. VID fikk i år ny strategi, Strategi 2022-2024, som beskriver første fase av VIDs arbeid med å bli et verdibasert universitet innen 2028. VIDs samfunnsoppdrag er formulert på følgende måte: VID er engasjert i utdanning, forskning og faglig utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå. Dette skjer i nær samhandling med arbeidslivet og det sivile samfunnet lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt, med fokus på sosial ulikhet og mennesker i særlig sårbare situasjoner. VID utdanner kunnskapsrike, reflekterte og modige profesjonsutøvere innenfor helse- og sosialfag, pedagogikk, ledelse, teologi og diakoni. Med dette som bakteppe ønsker VID å delta i finne løsninger formulert i Temaplanens utfordringsbilde sammen med aktørene i regionen. VID ser det som positivt at Stavanger kommune ønsker å etablere egen forskningskompetanse med egen forskningssjef, og ønsker å delta aktivt inn i dette arbeidet. Det er stor spenning knyttet til den kommende forskningsstrategien. I sammenheng med dette arbeidet kan det være interessant for kommunen å vurdere å gjøre midler tilgjengelige knyttet til samfunnsmessige utfordringer (også bærekraft) slik at miljøene kan jobbe frem løsninger sammen med kommunen. Det er særlig innenfor forskning og innovasjon knyttet til offentlig helsetilbud at VID kan være en viktig partner. VID deltar allerede i flere prosjekt i regionen knyttet til kompetanse, utdanning og forskning, som nettverk for helsefagutdanninger sammen med Stavanger kommune, UiS, Norce, Lærdal og Helse Stavanger. VID har samarbeidsavtaler med offentlige aktører, og med Universitetssykehuset i Stavanger. VID er også en del av Norwegian Smart Care Cluster i Rogaland. VID deltar også som partner i Alrek Helseklynge i Bergen. Alrek Helseklynge er et internasjonalt kraftsenter for helseforskning der blant annet Universitetet i Bergen, Bergen kommune, Haukelands Universitetssykehus, Haraldsplass Diagonale Sykehus, Høgskolen på Vestlandet, NORCE og VID samarbeider innenfor utdanning og forskning på helsefeltet. I lys av VIDs ideelle tradisjon, bringer vi inn et viktig og utfyllende perspektiv når det gjelder samarbeid om samfunnsmessige utfordringer knyttet til ideell sektor, frivillighet og sivilt samfunn. VID har særlig kompetanse på denne sektoren, og tilbyr i rammen av Senter for verdibasert ledelse og innovasjon (tilknyttet Fakultet for teologi, diakoni og ledelsesfag) videreutdanning, kurs, seminar og veiledning, samt forskning og evaluering mot ideelle organisasjoner. Som et ledd i arbeidet med å adressere noen av de viktigste utfordringene i sektoren har VID utarbeidet en strategi for bærekraft våren 2021. Denne strategien skal være drivende for VIDs videre utvikling, og i tråd med vår verditradisjon. VIDs oppmerksomhet på mennesker i særlig sårbare situasjoner og livsforhold, samt betydningen av verdighet, mangfold, samhold og inkludering er felt hvor vi kan gjøre en forskjell. Det anses som viktig at bærekraft og andre

relevante tverrfaglige fagområder konkretiser i Temaplanen med forslag til hvordan kunnskapsmiljøene kan samarbeide omkring disse.

Kapittel 4

VID er støtter ambisjonen om at Stavanger-regionen skal være en internasjonalt attraktiv region for utdanning, forskning og innovasjon. Formålet med Kunnskapsbyen Stavanger knyttet til kunnskapsproduksjon og anvendelse av kunnskap i utdanning, forskning og utvikling og innovasjon, er også godt formulert, men beror på tett og forpliktende samarbeid mellom aktørene. De tre innsatsområdene som er satt opp for å være med å virkeliggjøre ambisjonen fremstår som godt vurdert. Samtidig oppleves det at det internasjonale perspektivet ikke kommer godt nok frem. Aktørene i UH-sektoren ønsker å tilby aktiviteter som holder høy kvalitet, også i en internasjonal kontekst og målestokk. VID jobber særlig med å styrke det internasjonale samarbeidet, og det bør også Kunnskapsbyen legge til rette for.

Kapittel 5a

Dette er et viktig felt for VID. Det har allerede blitt jobbet grundig med å tilrettelegge for fleksible, samlingsbaserte, og desentraliserte utdanninger, som gjør det mulig for interessenter å kombinere med jobb eller andre forpliktelser. VID har et bredt videreutdanningstilbud, som det er også er ønskelig å utvikle sammen med regionale partnere, både offentlige og private aktører. Det er særlig viktig å ha en god oversikt over kompetansebehovet i regionen, forstå profilen på studenter og ansatte som søker seg til oss, og hvordan vi kan gjøre studietilbudene enda mer attraktive, relevante og fleksible slik at flere kan få den formelle kompetansen som samfunnet trenger. VID er positive til tiltakene som er listet under A1, A2 og A3, og ser frem til mer forpliktende samarbeid med kommunene når det gjelder å få etablert praksisplasser, flere brobyggerstillinger, og flere (praksisnære) forskningsprosjekter.

Kapittel 5b

Dette er et viktig felt for VID. Det har allerede blitt jobbet grundig med å tilrettelegge for fleksible, samlingsbaserte, og desentraliserte utdanninger, som gjør det mulig for interessenter å kombinere med jobb eller andre forpliktelser. VID har et bredt videreutdanningstilbud, som det er også er ønskelig å utvikle sammen med regionale partnere, både offentlige og private aktører. Det er særlig viktig å ha en god oversikt over kompetansebehovet i regionen, forstå profilen på studenter og ansatte som søker seg til oss, og hvordan vi kan gjøre studietilbudene enda mer attraktive, relevante og fleksible slik at flere kan få den formelle kompetansen som samfunnet trenger. VID er positive til tiltakene som er listet under A1, A2 og A3, og ser frem til mer forpliktende samarbeid med kommunene når det gjelder å få etablert praksisplasser, flere brobyggerstillinger, og flere (praksisnære) forskningsprosjekter.

Kapittel 5c

VID utdanner til profesjoner som det er stort behov for i samfunnet, i nært samarbeid med kommuner og helseforetak. VID skal være et attraktivt sted å studere og arbeide. Vår kultur

er basert på høye faglige ambisjoner, mangfold, åpenhet og godt lederskap. I neste periode skal VID arbeide for et godt og helsefremmende studie- og arbeidsmiljø hvor studenter og ansatte opplever faglige utfordringer, fellesskap, arbeids glede, lik tilgang til deltakelse og reelle muligheter for utvikling av egen kompetanse. VID skal også videreutvikle samarbeidet med studentdemokratiet, arbeidstakerorganisasjonene og studentsamskipnadene. VID er allerede med i studentsamskipnaden i Stavanger (SIS), og ønsker å fortsette et godt samarbeid med dem. Det er viktig at det etableres møtesteder for studenter fra regionens forskjellige kunnskapsmiljø, slik at studentene også kan møtes på tvers. For å tiltrekke oss internasjonale kandidater er det også viktig at det tilrettelegges særlig for denne gruppen. VID har lang erfaring med globalt samarbeid, og kan dele kunnskaper om dette.

Annet

VID ser frem til samarbeidet med Kunnskapsbyen Stavanger!

Høringsliste

1. Felleskjøpet Rogaland-Agder
2. Forus Næringspark
3. Gjesdal kommune
4. Gladmat
5. Grønn By
6. Handelshøyskolen BI
7. Helse Vest
8. Helsecampus Stavanger
9. Høyskolen for ledelse og teknologi
10. Hå kommune
11. Innovasjonspark Stavanger
12. Innovation Dock
13. IVAR IKS
14. Klepp kommune
15. Kunstkolen i Rogaland
16. Kvitsøy kommune
17. Laerdal
18. LO
19. Lyse
20. Media City-klyngen
21. NHO
22. NIBIO
23. Nofima
24. NORCE
25. Nordic Edge Smart City Innovation Cluster
26. NOROFF
27. Norsk industri
28. Norsk Olje og Gass
29. Nortura
30. Norwegian Energy Solutions
31. Norwegian Offshore Wind Cluster
32. Norwegian Smart Care Cluster
33. Norwegian Tunnel Safety Cluster
34. NRK
35. Næringsforeningen
36. Oljedirektoratet
37. Petroleumstilsynet
38. Randaberg kommune
39. Region Stavanger
40. Rogaland fylkeskommune
41. Safer
42. Sandnes kommune
43. SEARCH
44. Skretting AS
45. Sola kommune
46. Statsbygg
47. Stavanger sentrum
48. Stavanger Universitetssjukehus
49. Stiftelsen Rogaland Kunnskapspark

Vedlegg 2_Høringsinnspill

50. Stiim Aqua Cluster
51. Strand kommune
52. Studentorganisasjonen (StOr)
53. Studentsamskipnaden
54. Time kommune
55. Ungt Entreprenørskap, avd Rogaland
56. Universitetet i Stavanger
57. Universitetsfondet
58. Validé
59. Velferdstinget
60. VID vitenskapelig høyskole